

۳۱ اکتوبر، ۲۰۲۴

اطلاعات مقاله : بی بی سی

نویسنده: سید انور

اردیبهشت - ثور ۱۴۰۳ - ۱۰ می ۲۰۲۴

زمرد پنجشیر؛ «ده هزار معدن کار در ۵۵۰ معدن» مشغول استخراج هستند

شماری از تاجران جواهرات و سرمایه‌گذاران در معدن زمرد پنجشیر می‌گویند روند داوطلبی و فروش زمرد در این ولایت «شفاف شده» و زمرد گرانبها و کمیاب پنجشیر به نام افغانستان به کشورهای دور و نزدیک صادر می‌شود.

وزارت معادن و پترولیم حکومت طالبان می‌گوید در هشت ماه اخیر که استخراج در معادن زمرد از سر گرفته شده، حدود ۶۰ هزار قیرات زمرد به ارزش بیش از ۴ میلیون دلار به تاجران محلی جواهرات به فروش رسیده است.

ده درصد این درآمد به عنوان مالیه یا سهم حکومت به خزانه حکومت طالبان واریز شده است.

به گفته مسئولان وزارت معادن حکومت طالبان و سرمایه گذاران در مجموع «حدود ۱۰ هزار نفر در بیش از پنجمصد معدن» زمرد در پنجشیر مشغول کار هستند. نهادهای مستقل در آمار «احصائیه» ارائه شده از حکومت طالبان و تاجران و معدن کاران دخیل در استخراج زمرد گزارش ارائه نکرده اند

منبع تصویر، BBC

خرم شاه احمدی، یکی از هزاران کارگر در معدن زمرد پنجشیر است که برای بدست آوردن این خزانه پنهان در دل کوه‌های سر به فلک پنجشیر بخت آزمایی می کند. او گاهی ماه‌ها دست خالی مانده و گاهی در ظرف چند هفته، رگ معدن در عمق کوه‌های بلند، دست و کیسه‌اش را پر فیض کرده است.

او که چندین سال تجربه کار در معدن زمرد دارد و در گذشته شاهد معاملات خرید و فروش زمرد بوده است، می‌گوید معدن‌کاری زمرد بهتر مدیریت می‌شود و حالا از فروش زمرد پنجشیر که دومین سنگ گرانبها پس از الماس است، در «بازار سیاه» جلوگیری شده است.

«بیشتر کارگران سابق کار می‌کنند. همان ماشین‌آلات که در گذشته در اختیار داشتیم، استفاده می‌کنیم. در کار ما تغییراتی نیامده است. معدن زمرد در آمد ماهوار یا هفته وار ندارد. دوامدار کار می‌کنیم تا اینکه خداوند نصیب ما کند. در گذشته فروش آزاد بود، می‌توانستیم به فرد مورد نظر زمرد را به فروش برسانیم. حالا که زمرد بدست آمد، نمایندگان ریاست معدن آمده زمرد را مهر و لاک می‌کنند. حالا در هفته یک روز در مقام ولایت داوطلبی برگزار می‌شود، تا فروش زمرد در مراسم داوطلبی. معدن کار حق بیرون کشیدن زمرد را ندارد.»

استخراج زمرد در معدن پنجشیر چند ماه پس از حاکمیت طالبان متوقف شد. وزارت معادن و پترولیم طالبان پس از مدتی بار دیگر اجازه کار در این معادن را صادر کرد و معدن کاران مکلف شدند تا برای استخراج هر معدن جواز دریافت کنند.

محمد زید از ساکنان پنجشیر و یکی از سرمایه‌گذاران در معدن زمرد است که می‌گوید توقف کار سرمایه‌گذاران را متضرر کرده بود.

«زمانیکه کار معدن متوقف بود، تمام تاجران و همه معدن کاران بسیار با مشکل مواجه شدند. ضربه اقتصادی را متحمل شدند، زیرا هر تاجری که سرمایه‌گذاری کرده بودند، زمانی که کار متوقف شد، معدن تخریب شد. حالا که کار آغاز شده، بسیار خوب است، هر فرد از هر گوشه‌ای افغانستان می‌تواند به پنجشیر آمده سرمایه‌گذاری کنند.»

او می‌گوید: «پنج معدن دارم. با دو سه دوستام شریک هستم. در طول هشت ماه، یکبار هفتاد هزار دالر، بار دیگر ۳۳ هزار دالر و بار دیگر هم ۳۷ هزار و ۴۰ هزار دالر زمرد استخراج کرده و به فروش رسانده ایم.»

یکی دیگر از تاجران جواهرات و عضو اتحادیه سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی افغانستان که حالا در بریتانیا مقیم است و نمی‌خواهد هویت‌اش فاش شود، گفت در گذشته زمرد استخراج شده به بازار کابل می‌رسید و خرید و فروش عمدتاً در خفا صورت می‌گرفت و کمتر اطلاع دریافت می‌کردند که زمرد نزد کی است و به کدام تاجر به فروش رسیده است.

او می‌گوید در گذشته پاکستان، هند، تایلند و امارات متحده عربی کشورها مسیر صادرات زمرد افغانستان بود، اما صادرکننده اصلی به دلایل امنیتی یا اهمیت سیاسی شناسایی نمی‌شد.

حاجی فیصل، تاجر جواهرات و رئیس اتحادیه سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی می‌گوید: «در حکومت جمهوری سابق اراده‌ای هیچ‌گونه منفعت به حکومت و مردم نداشتند. تنها کاری را که

جلوگیری کرده بودند، پرداخت مالیه به دولت بود. نتوانسته بودند جلو استخراج را بگیرند. قاچاق انجام می‌شد. در این زمینه فساد به اوج رسیده بود. حالا پروسه به گونه‌ای است که به هر معدن جواز فراهم شده و معدن کار می‌تواند به صورت درست استخراج کند.»

همایون افغان، سخنگوی وزارت معادن و پترولیوم حکومت طالبان، می‌گوید «با توزیع جواز کار به ۵۵۰ معدن، از استخراج غیرقانونی و قاچاق زمرد جلوگیری صورت گرفته و تا هشت ماه اخیر به ارزش بیش از ۴ میلیون دالر زمرد به فروش رسیده است.»

منبع تصویر، bbc

آمار «احصائیه» و اطلاعات ارائه شده از سوی مقامات حکومت طالبان و معدن‌کاران و تاجران دخیل در استخراج معادن زمرد افغانستان تایید نشده و گزارش مستقلی هم در مورد استخراج زمرد ولایت پنجشیر منتشر نشده است.

بر علاوه مشخص نیست که آیا استخراج معادن زمرد پنجشیر معیاری هست یا نه و از چه شیوه ها و فن‌آوری «تخنیک» هایی برای این کار استفاده می‌شود.

پنجشیر در دو دوره حاکمیت حکومت طالبان، از پایگاه های سیاسی و نظامی مخالف آنها به شمار می‌رفته است و در یک سال اول بازگشت طالبان به قدرت، درگیری‌های خونین میان آنها و نیروهای «جبهه مقاومت ملی افغانستان» صورت گرفت.

در حال حاضر هم گزارش‌های منتشر شده که شمار قابل توجه نیروهای امنیتی حکومت طالبان در این ولایت مستقر هستند.

گفته می‌شود که برای نخستین بار در سال ۱۹۷۰، زمرد در «معدن بزم» در منطقه روات پنجشیر کشف شد.

زمین‌شناسان روسیه و افغانستان در تثبیت موجودیت زمرد در این مناطق نقش برجسته داشتند. به دنبال آن برنامه توسعه سازمان ملل متحد نیز نام و محل ذخایر زمرد در افغانستان را در گزارش سال ۱۹۷۷ منتشر کرد.

تاجران جواهرات می‌گویند امکان آن وجود دارد که افغانستان در آینده در صدر فهرست کشورهای قرار گیرد که دارای زمرد با کیفیت‌اند، زیرا به قول آنها زمرد پنجشیر نسبت به بسیاری کشورها از شفافیت و کیفیت ویژه «خاص» برخوردار است.

در حال حاضر کملیبا، برزیل، زامبیا، زیمبابوی و آمریکا صادرکنندگان عمده زمرد در جهان هستند و افغانستان نیز می‌تواند در همین فهرست قرار گیرد.

استقلال - خیلواکی:

به هموطنان ما معلوم است که اکثر احجار کریمه و منجمه قیمتی‌ترین آن که در افغانستان به وفرت و بیشتر در کوه‌های پنجشیر یافت می‌شود، همین زمرد است که از جنسیت مرغوب و عالی برخوردار می‌باشد. این سنگ قیمتی دهه‌ها با وسایل غیر فنی بیشتر در انحصار فامیل «**احمد شاه مسعود**» استخراج و بصورت قاچاق و نامشروع ذریعه دلالان گوناگون در بازارهای جهان عرضه می‌گردید. البته چنین تجارت غیر مجاز این خانواده و همراهان شان را به غنای سرشار و غیر قابل تصویری رسانید که حتی در زملن حیات «**احمد شاه مسعود**» ارتباطات را تا بزرگان دستگاه‌های دولتی فرانسه و اولیای امور بلدیة پاریس رسانید که موجبات تعریف و تمجید مسعود و خانواده وی تا هنوز برقرار است.

مثال دیگر چنین رابطه نامشروع وابستگی مسعود به دولت سوسیالیستی وقت پولند بود که زمرد گرانقیمت افغانستان چون سیل در آن دولت سرازیر می‌گردید. بعد از فوت نامبرده برادران وی، مخصوصاً «**ولی مسعود**» این معامله پرسود ملت افغانستان را بصورت انحصاری پیش میبرد که راپورهای مستندی منتشر گردید.